

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Катедра медіакомунікацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФОТОМИСТЕЦТВО

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 06 – «Журналістика»

спеціальність 061 – «Журналістика»

освітньо-професійна програма «Аудіовізуальні медіа та цифрова журналістика»

вид дисципліни обов'язкова

факультет соціологічний

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

15 червня 2022 року, протокол № 7

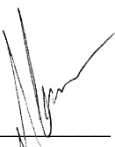
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Кристина ПАШКІНА, старша викладачка катедри медіакомунікацій;

Роман ПЯТКОВКА, старший викладач катедри медіакомунікацій

Програму схвалено на засіданні катедри медіакомунікацій

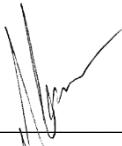
Протокол від 14 червня 2022 року № 5

В. о. завідувача катедри медіакомунікацій

Лідія СТАРОДУБЦЕВА

Програму погоджено з гарантом (керівником проєктної групи) освітньо-професійної програми «Аудіовізуальні медіа та цифрова журналістика»

Гарант освітньо-професійної програми
(керівник проєктної групи)

Лідія СТАРОДУБЦЕВА

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету

Протокол від 21 серпня 2022 року № 10

Голова науково-методичної комісії соціологічного факультету

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Фотомистецтво» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів другого (магістерського) рівня спеціальності 061 – «Журналістика» освітньо-професійної програми «Аудіовізуальні медіа та цифрова журналістика»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: формування у студентів уявлень про специфіку фотомистецтва. Дисципліна має переваги та можливості для опанування не тільки ґрунтовними теоретичними знаннями з основ фотографії, але й практичними навичками фотозйомки, постобробки фотографій, створення авторських фотопроектів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: вміння подавати інформацію в різних мультимедійних форматах, поєднувати аудіальні, візуальні та текстуальні складові медіаповідомлення, володіння сучасними інструментами аудіовізуальної комунікації; опанування фундаментальними знаннями з основ фотомистецтва, історії та теорії фотографії, харківської школи фотографії, арт-фото в цифрових медіа, теорії та практики цифрової фотозйомки.

1.3. Кількість кредитів: 4 кредити

1.4. Загальна кількість годин: 120 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	10 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
72 год.	104 год.
Індивідуальні завдання	
0 год.	

1.6. Заплановані результати навчання: знати теоретичні напрями, школи, концепції фотомистецтва; особливості мови фотографії в інформаційному полі сучасного мистецтва; специфіку арт-фото в цифрових медіа, категоріальний апарат фототеорій в контексті загального розвитку візуальної медіакультури з другої половини ХІХ ст. по теперішній час; творчість представників харківської школи фотографії та актуальних концептуальних фотохудожників; бути спроможним генерувати нові ідеї та теорії під час аналізу сучасного фотомистецтва; опанувати майстерністю у фотозйомці та постобробці фотографії, створенні фотопроектів і формулюванні своєї художньої позиції.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, здобувачі повинні набути такі програмні компетентності та результати навчання:

Загальні компетентності

- ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї та ініціювати створення власних проєктів, креативність
- ЗК 2 Здатність застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, екстраполювати засвоєні знання до нових ситуацій
- ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, прагнення до саморозвитку
- ЗК 7 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК 8 Здатність бути критичним і самокритичним
- ЗК 9 Здатність до адаптації, гнучкість
- ЗК 10 Здатність самостійно виявляти та вирішувати проблеми в професійній діяльності
- ЗК 11 Здатність працювати в команді, комунікабельність, відкритість до діалогу, вміння висловлювати й обґрунтовувати свою громадянську позицію
- ЗК 12 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності, усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем
- ЗК 13 Здатність працювати на демократичних засадах у відповідності до етичних і правових норм, правил і документів
- ЗК 14 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

Фахові компетентності

- ФК 1 Володіння базовими знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, комунікативістики, концепцій інформаційного суспільства, аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики, володіння теоретико-методологічними підходами до системного аналізу медіа
- ФК 2 Вміння впроваджувати в інформаційну діяльність новітні медіатехнології, принципи і прийоми роботи в конвергентному нюзрумі
- ФК 3 Вміння створювати аудіовізуальний контент, розробляти стратегії медіапроекткування та аналізувати комунікативний простір аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики
- ФК 5 Вміння застосовувати інформаційні та комунікаційні інтернет-технології в професійній діяльності, користуватися технічними засобами збору, зберігання й обробки інформації, уміти працювати з інформацією в соціальних мережах
- ФК 6 Володіння специфікою різних видів аудіовізуального медіадискурсу з метою ефективного виконання професійних завдань
- ФК 7 Вміння створювати інноваційні медіапроекти в галузі аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики
- ФК 9 Вміння подавати інформацію в різних мультимедійних форматах, поєднувати аудіальні, візуальні та текстуальні складові медіаповідомлення, володіння сучасними інструментами аудіовізуальної комунікації

Програмні результати навчання

- ПРН 4 Опанувати фундаментальними знаннями з основ фотомистецтва (цифрова фотозйомка, постобробка фотографій), кіномистецтва (історія та теорія кіно, кінорежисура й кіновиробництво) та телемистецтва (інтерв'ю, робота в кадрі)

- ПРН 7 Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі з новими об'єктами та у невизначених умовах, володіти знаннями щодо роботи журналіста в надзвичайних ситуаціях і в умовах соціально-політичних конфліктів
- ПРН 8 Уміти генерувати нові ідеї та ініціювати створення авторських проєктів, екстраполювати засвоєні знання до нових ситуацій, вміти створювати інноваційні медіапроєкти в галузі аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики
- ПРН 9 Уміти вчитися і оволодівати сучасними знаннями, прагнути до саморозвитку, вміти здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
- ПРН 10 Набути навички самостійної роботи, виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним та самокритичним, вміти самостійно виявляти та вирішувати проблеми в професійній діяльності, демонструвати здатність до управління та планування часу, володіти основами організаційного та комунікаційного менеджменту
- ПРН 15 Застосовувати набуті теоретичні базові та інструментальні знання для управління інформаційними процесами та розв'язання практичних завдань у галузі аудіовізуальних медіа та цифрової журналістики в умовах сучасного медіавиробництва, змістовно інтерпретувати отримані результати
- ПРН 16 Уміти подавати інформацію в різних мультимедійних форматах, володіти навичками трансмедійного сторітелінгу, створювати аудіоподкасти, візуалізувати інформацію, поєднувати аудіальні, візуальні та текстуальні складові медіаповідомлення, володіти сучасними інструментами аудіовізуальної комунікації та цифрових медіа
- ПРН 18 Спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, володіти лексиконом професійної іноземної мови, вміти працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо, бути відповідальним за якість виконуваної роботи

Викладання дисципліни передбачає елементи дистанційного навчання у зв'язку з необхідністю дотримання норм епідеміологічної безпеки згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2». Платформами дистанційного навчання є Zoom, Telegram і Google Apps.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Цифрова фотозйомка

Тема 1. Основи цифрової фотозйомки

Як працює цифрова камера та в чому головна її революційність. Специфіка технології цифрової фотозйомки. Чотири фактори експозиції: витримка, діафрагма, ISO, рівень освітлення. Трикутник експозиції. Закон взаємозамінності. Витримка затвору. Діафрагма в об'єктиві. Глибина різкості. Боке. Світлочутливість ISO. Рівень освітлення. Шуми. Витримка. Способи впливу на рівень освітлення сцени. Режими виміру експозиції. Алгоритм прийняття рішень при виборі параметрів контролю експозиції.

Тема 2. Композиція кадру

Побудова композиції у фотографії, створення перспективи в кадрі. Кольорова композиція. Правило третин. Золотий перетин. Створення візуального балансу. Рівновага та баланс. Баланс білого. Симетрія. Ритм та рух. Як бачить людина, як бачить камера. Кадрування, композиційні блоки, геометрія. Площина і простір, багатоплановість. Точка зйомки і оптичні ефекти. Режими фокусування.

Тема 3. Робота фотографа

Портрет. Основи зйомки людей. Вплив ракурсу на сприйняття глядачем об'єктів в кадрі. Плани крупності. Вплив освітлення на зображення обличчя. Побудування довіри між фотографом та моделлю. Робота фотографа – це більше, ніж просто якісні знімки. Важливість етики у взаєминах з замовником. Що відрізняє любителя від професійного фотографа. Важливість етики у взаєминах з замовником. Як здобути постійних клієнтів. Фотозйомка в екстремальних умовах. Як цифрова ера змінила роботу фотографа.

Тема 4. Історія фотографії: від першої фотофіксації дій до цифрових медіа

Історія цифрової фотографії як медіуму, еволюція фотографічної мови. Візуальна мова фотографії та як з нею працювати. Значення цифрового фото для суспільства в якості документа і об'єкта мистецтва. Моментальність сприйняття і наочність фотографії. Ефекти комунікації за допомогою візуальних матеріалів фотографії. Як готуватися до зйомки репортажу, на що варто звернути особливу увагу. Репортажна фотографія як засіб соціальної комунікації. Умовність фотографії. Фотознімок як «відкрита система».

Тема 5. Комунікативний ефект цифрової фотографії

Моментальність сприйняття і наочність фотографії. Умовність цифрової фотографії. Текстова та фотографічна оповідання в цифрових медіа як єдине ціле. Місто як творче середовище для фотографа. Вулична фотографія. Тревел-фотографія. Жанрова фотозйомка. Документальна природа фотожурналістики. Історія виникнення репортажної фотозйомки: від військової документальної зйомки до фотографії у цифрових медіа. Вплив швидкості розвитку цифрової сфери на фотографію. Розвиток мобільної фотографії. Документальне vs. естетичне. Де закінчується інформативність і починається «художня» репортерська фотографія? Створення портретного образу. Фотозйомка в екстремальних умовах. Фотографія як візуальна історія. Сприйняття автором та глядачем однакового фото.

Тема 6. Фотопроєкт: від задуму до постпродакшну

Процес підготовки до зйомки. Аналіз кадрів та відбір знімків. Пошук власної візуальної мови у фотографії. Вибудова композиції, відпрацювання прийомів і техніки зйомки. Постобробка цифрових фотознімків. Пакетна обробка фотографій. Що важливо у цьому процесі. Аналіз кадрів і відбір знімків. Пакетна обробка фотографій. Підготовка фото до розміщення на цифрових ресурсах. Підготовка до власного проєкту та його реалізація. Ідея, концепція, розкадровка, презентація.

Розділ 1. Концептуальна фотографія

Тема 1. Візуальна мова концептуальної фотографії

Інформаційне поле сучасного мистецтва (фотографія як мова). Ключові питання історії концептуальної фотографії. Коротка історія концептуального мистецтва ХХ століття. Фотографія як інструмент концептуального художника. Практики з художньої фотографії (від 1970-х років). Дюссельдорфська школа, феномен «сконструйованої реальності» і «присвоєння образу». Розвиток концептуальної фотографії. Фотохудожники. Візуальна мова концептуальної фотографії та концептуальне мистецтво ХХ століття.

Тема 2. Суспільство і концептуальна фотографія

Питання масової свідомості, яка формується фотографічними зображеннями, що циркулюють у суспільстві. Проблеми самопрезентації, самоідентифікації особистості шляхом фотографії. Дослідження в фотографії категорії тіла і статі, соціальних стереотипів і табу. Чужа фотографія: девальвація двох основних ознак – унікальність і авторство. Арт-середовище: з чого складається і чому в ньому потрібно опинитися. Арт-бук: культура, теорія та практика.

Тема 3. Харківська школа фотографії: історико-культурний контекст

Харківська школа фотографії як нонконформістський мистецький рух в СРСР, що протистоїть домінуючим штампам радянської фотографії, нав'язаної доктриною соцреалізму в мистецтві. Історико-культурний та мистецький контексти виникнення феномену Харківської школи фотографії. Соціальні передумови появи школи. Група «Час»: перехід від традиційних образів до інноваційної форми візуального вираження. Михайлівська формула «Віяла болю».

Тема 4. Харківська школа фотографії: «Теорія удару»

Діяльність групи «Час», що об'єднала на початку 1970-х альтернативно мислячих фотографів, як початок пошуку нової естетики, пов'язаної з болем, невлаштованістю, коли був важливий пошук концептуалізму, а не ідеали соцреалізму. «Теорія удару» як концептуальний маніфест групи «Час». Основні представники Харківської школи фотографії. Програмні твори представників Харківської школи фотографії.

Тема 5. Харківська школа фотографії: візуальна мова і мистецькі практики

Характерні прийоми візуальної мови і художніх практик Харківської школи фотографії. «Бутерброди»: накладення позитивів і проєкція. Накладення негативів в фотозбільшувач і друк. Оптичне накладення: дубль експозиція. «Постерізація». Колаж. Оптичний монтаж. Асамбляж. Погана якість як естетична категорія. Фотографія як неестетичний документ. Михайлівське поняття «поганої фотографії для поганої дійсності». Ручне розфарбовування чорно-білих фотографій. Перформативність «ігрової» фотографії. Феномен «зконструйованої реальності».

Тема 6. Методика створення фотопроєктів

Техніки роботи з фотографією. Методика створення artist statement: формулювання ідеї, робота з текстом. Пошук методу. Процес реалізації проєктів. Презентація митця та арт-проєкту. Нові медіа: винайдення методу і процеси реалізації фотопроєктів. Наслідування і пошук власної мови для самовираження, феномен провінційності. Методологічні тренінги зі створення власного проєкту, робота з простором і експозицією.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п с	лаб	інд	с. р.	л		п с	лаб	інд	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Цифрова фотозйомка												
Разом за розділом 1	80	12	20	–	–	48	80	4	6	–	–	70
Розділ 2. Концептуальна фотографія												
Разом за розділом 2	40	4	12	–	–	24	40	2	4	–	–	34
Усього годин	120	16	32	0	0	72	120	6	10	0	0	104

4. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма навчання)	Кількість годин (заочна форма навчання)
	Розділ 1. Цифрова фотозйомка	20	6
1	Основи цифрової фотозйомки	6	2
2	Композиція кадру	6	2
3	Комунікативний ефект цифрової фотографії. Робота фотографа	4	2
4	Фотопроект: від задуму до постпродакшну	4	–
	Розділ 2. Концептуальна фотографія	12	4
1	Візуальна мова концептуальної фотографії	4	2
2	Концептуальні прийоми сучасної фотографії	4	2
3	Харківська школа фотографії	2	–
4	Методика створення фотопроектів	2	–
	Разом	32	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
	Розділ 1. Цифрова фотозйомка	48	70
1	Поточні творчі завдання з цифрової фотозйомки (витримка і діафрагма, композиція, колір, обробка фото)	12	24
2	Розробити та презентувати авторський фотопроект на одну з запропонованих тем: «Репортаж-портрет людини» або «Арт-репортаж про місто» (10 знімків)	36	46
	Розділ 2. Концептуальна фотографія	24	34
	Розробити концептуальний фотопроект як художній об'єкт, в якому стануть рівними фотографія, текст і спосіб презентації (за однією з тем: «Ревізія тіла» або «Особистий простір») або написати реферат за однією з тем: «Особисті зв'язки та взаємний вплив ХШФ і Литовської Школи фотографії» або «Особисті зв'язки та взаємний вплив ХШФ і московських концептуалістів»	24	34
	Разом	72	104

6. Індивідуальне завдання

За дисципліною «Фотомистецтво» індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи навчання

Для ефективного викладання навчальної дисципліни застосовуються інноваційні мультимедійні технології та елементи таких інтерактивних методів навчання як зом-сесії, онлайн-дискусії та вебінари із залученням викладачів ЗВО з інших міст і країн, комунікативні тренінги, брейнсторм-семінари, практикуми-інтенсиви «in action», імерсивні воркшопи, практикуми з експериментального моделювання, медіаколовіуми, медіатоки, медіаквізи, онлайн-конференції та баркемпи, міні-пресконференції, медіадебати, онлайн-конкурси, медіатренінги в ігрових ситуаціях, що моделюють роботу журналістів у конвергентному ньюзрумі, медіастудії, пресцентрі тощо.

8. Методи контролю

Поточний контроль: усні опитування на заняттях за контрольними програмними питаннями поточної та попередніх тем; мікроконтрольні роботи, що проводяться на початку заняття; оцінювання ступеня активності студентів та якості їхніх відповідей на заняттях; тестові завдання.

Контроль виконання самостійних робіт: перевірка виконання творчих завдань (усна доповідь, есе, індивідуальні та колективні мультимедійні презентації).

Контрольна робота за розділом 1 «Цифрова фотозйомка»: обґрунтування, розробка концепції та пошук візуального рішення авторського фотопроекту (обґрунтування назви авторського фотопроекту, стислий опис концепції, представлення концепції фотопроекту у вигляді ілюстрованого тексту).

Підсумковий контроль (екзамен): теоретичне випробування; презентація та захист підсумкового творчого завдання з курсу «Цифрова фотозйомка» (авторський фотопроект «Репортаж-портрет людини» або «Арт-репортаж про місто»); перевірка рівня засвоєння студентами теоретичного та практичного навчального матеріалу в цілому, вміння студента використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань.

Приклад екзаменаційного завдання

1. Цифрова фотозйомка:
  - а) чотири фактори експозиції: витримка, діафрагма, ISO, рівень освітлення;
  - б) фотографія як візуальна історія. Документальне vs. естетичне у фотоарт-репортажі. (5 балів)
2. Концептуальна фотографія:
  - а) візуальна мова концептуальної фотографії. Фотографія як інструмент концептуального художника;
  - б) «Теорія удару» як концептуальний маніфест групи «Час». (5 балів)
3. Презентація та захист підсумкового творчого завдання з курсу «Цифрова фотозйомка»: «Репортаж-портрет людини» або «Арт-репортаж про місто». (30 балів)

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом		
Теми 1–6	Теми 1–6	10	60	40	100
25	25				

Критерії оцінювання навчальних досягнень

*Критерії оцінювання письмових відповідей
на теоретичні питання екзаменаційної роботи*

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів за відповідь на одне питання				
		При максимум 5 балів	При максимум 10 балів	При максимум 15 балів	При максимум 20 балів	При максимум 40 балів
1	Відповідь повна, або з однією незначною помилкою	5 балів	9–10 балів	13–15 балів	17–20 балів	33–40 балів
2	Відповідь повна, але з двома-трьома незначними помилками	4 бали	7–8 балів	10–12 балів	13–16 балів	25–32 бали
3	Відповідь не досить повна та/або із суттєвими помилками	3 бали	5–6 балів	7–9 балів	9–12 балів	17–24 бали
4	Відповідь не повна, містить суттєві помилки	2 бали	3–4 бали	4–6 балів	5–8 балів	9–16 балів
5	Відповідь майже відсутня та/або не відповідає запитанню	0–1 бал	0–2 бали	0–3 бали	0–4 бали	0–8 балів

*Критерії оцінювання якості виконання
творчого завдання та/або авторського проєкту*

№ з/п	Параметри	Максимальна кількість балів за кожним із параметрів				
		При максимум 5 балів	При максимум 10 балів	При максимум 15 балів	При максимум 20 балів	При максимум 40 балів
1	Оригінальність концепції, нетривіальність ідеї, концептуальність задуму, креативність	1	2	3	4	8
2	Авторський стиль, індивідуальний почерк	1	2	3	4	8
3	Самостійність	1	2	3	4	8
4	Застосування вмінь, навичок та інструментів роботи у галузі цифрових медіа	1	2	3	4	8
5	Технічна якість виконання	1	2	3	4	8

*Параметри, за якими оцінюється якість виконання
мультимедійної презентації*

№ з/п	Параметри	Максимальна кількість балів за кожним із параметрів				
		При максимум 5 балів	При максимум 10 балів	При максимум 15 балів	При максимум 20 балів	При максимум 40 балів
1	Змістовність, повнота представленої інформації	1	2	3	4	8
2	Структурна чіткість, послідовність, вміння виділити головне, лаконічність у подачі матеріалу	1	2	3	4	8
3	Вміле використання прийомів візуалізації тексту	1	2	3	4	8
4	Єдність стилю, вдала композиція слайду та дизайн-рішення, кольори та шрифти	1	2	3	4	8
5	Грамотність, коректність, охайність оформлення	1	2	3	4	8

*Параметри, за якими оцінюється
усний захист творчого завдання та/або авторського проекту*

№ з/п	Параметри	Максимальна кількість балів за кожним із параметрів				
		При максимум 5 балів	При максимум 10 балів	При максимум 15 балів	При максимум 20 балів	При максимум 40 балів
1	Змістовність доповіді, логіка, чіткість, послідовність	1	2	3	4	8
2	Володіння професійним лексиконом	1	2	3	4	8
3	Риторична компетентність	1	2	3	4	8
4	Вміле використання прийомів ведення академічної дискусії	1	2	3	4	8
5	Естетика презентації	1	2	3	4	8

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

Розділ 2. Цифрова фотозйомка

1. Келбі С. Цифрова фотографія. Фоторецепти / пер. з англ. Губарев Я. Харків : Фабула, 2020. 224 с.
2. Керол Г. Прочитай, якщо хочеш стати зіркою Instagram / пер. з англ. Рябикіна М. Київ : ArtHuss, 2021. 128 с.
3. Зонтаг С. Про фотографію. Київ : Основи, 2002. 272 с.
4. Шульга В. Invisible photo business : Що має знати фотограф, який хоче знімати для світових брендів. Київ : Rabulum, 2017. 200 с.
5. Cartier-Bresson H. The Decisive Moment. Göttingen : Steidl, 2015. 160 p.
6. Cotton C. The Photograph as Contemporary Art. London : Thames & Hudson, 2020. 264 p. (World of Art).
7. Hacking J. Photography : The Whole Story. London : Thames and Hudson, 2021. 576 p.
8. Kobre K. Photojournalism : The Professionals' Approach. 6th ed. Oxford ; London : Focal Press, 2008. 504 p.
9. Lindbergh P. On Fashion Photography. Köln : Taschen, 2020. 440 p.
10. London B., Stone J. Short Course in Photography : Digital. 4th ed. New York : Pearson, 2018. 240 p.

Розділ 2. Концептуальна фотографія

1. Бейкер Д. Розширене поле фотографії / пер. з англ. Свято Р. Харків : IST Publishing, 2018. 156 с.
2. Бернар-Ковальчук Н. Харківська школа фотографії : гра проти апарату. Київ : MOKSOP, RED ZET Publishing, 2020. 368 с.
3. Інсайт. Українська чорно-біла фотографія. XXI ст. Київ : Бланк-Пресс, 2008. 144 с.
4. Тегг Д. Тягар репрезентації. Есеї про множинність фотографії та історії / пер. з англ. Кравчук Ю. Київ : Родовід, 2019. 248 с.
5. Photography After Conceptual Art / ed. by D. Costello, M. Iversen. Hoboken, NJ : Wiley-Blackwell, 2010. 210 p.
6. Burns N., Photo Revolution : Andy Warhol to Cindy Sherman. Worcester : Worcester Art Museum, 2020. 135 p.
7. Decan L. Conceptual, Surrealist, Pictorial : Photo-Based Art in Belgium (1960s–early 1990s). Lieven, Be : Leuven University Press, 2017. 280 p. (Lieven Gevaert Series).
8. Diask H. Documents of Doubt : The Photographic Conditions of Conceptual Art. Minneapolis : University of Minnesota Press, 2020. 428 p.

9. Godfrey M., Kelsey R., Rorimer A. *Light Years : Conceptual Art and the Photograph, 1964–1977* / ed. by Matthew S. Witkovsky. Chicago : Art Institute of Chicago, 2012. 264 p. (Art Institute of Chicago).

10. Smith T. *One and Five Ideas : On Conceptual Art and Conceptualism*. Durham, NC : Duke University Press Books, 2017. 177 p.

Допоміжна література

1. Беньямін В. *Вибране* / пер. з нім. Юрій Рибачук, Наталя Лозинська. Львів : Літопис, 2002. 214 с.

2. Біленчук П. Д. *Аналогова і електронна фотографія : історіографія, характеристика, порівняльний аналіз, сфери застосування в юриспруденції : навч. посіб.* Київ : Українська академія підприємництва, 2009. 40 с.

3. Бодріяр Ж. *Симулякри і симуляції* / пер. з фр. В. Ховхун. Київ : Основи, 2004. 230 с.

4. Джеймісон Ф. *Постмодернізм, або Логіка культури пізнього капіталізму* / пер. з англ. П. Дениска. Київ : Курс, 2008. С. 22–76.

5. Beales F. *The Photography Storytelling Workshop: A five-step guide to creating unforgettable photographs*. London : White Lion Publishing, 2020. 176 p.

6. Kelby S. *The Digital Photography Book: The step-by-step secrets for how to make your photos look like the pros!* San Rafael, CA : Rocky Nook, 2020. 272 p.

7. Long B. *Complete Digital Photography*. 9th ed. London : CDP Press, 2018. 416 p.

8. *Media Archeology : Approaches, Applications, and Implications* / ed. by E. Huhtamo, J. Parikka. Berkeley, CA : University of California Press, 2011. 368 p.

9. *Photography After Conceptual Art* / ed. by Diarmuid Costello, Margaret Iversen. New York : Wiley-Blackwell, 2010. 208 p.

10. Simon S. *The Passionate Photographer : Ten Steps Toward Becoming Great*. San Francisco : New Riders, 2011. 264 p. (Voices That Matter).

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

Розділ 1. Цифрова фотозйомка

1. Бібліотека фотографа. URL : <http://fotobooks.livejournal.com/> (дата звернення: 25.08.2021).

2. Bird In Flight : Інтернет-журнал про фотографію і візуальну культуру. URL : <https://birdinflight.com/ru/> (дата звернення: 25.08.2021).

3. CameraSim Pro Онлайн-симулятор для початківця фотографа або віртуальний фотоапарат. URL : <http://camerasim.com/apps/camerasim-pro/?r=csad> (дата звернення: 25.08.2021).

4. Depositphotos. Блог. URL : <https://blog.depositphotos.com/ru/> (дата звернення: 25.08.2021).

5. Foto.ua. URL : <http://journal.foto.ua/> (дата звернення: 25.08.2021).

6. Magnum Photos. URL : <https://pro.magnumphotos.com> (дата звернення: 25.08.2021).

7. National Geographic Society. URL : <http://www.nationalgeographic.com/photography/> (дата звернення: 25.08.2021).

8. Prophotos : журнал про фотографію і фототехніку №1. URL : <https://prophotos.ru/lessons> (дата звернення: 25.08.2021).

9. Seeing Through Photographs. URL : <https://ru.coursera.org/learn/photography> (дата звернення: 25.08.2021).

10. The Pulitzer Prizes. URL : <http://www.pulitzer.org/> (дата звернення: 25.08.2021).

Розділ 2. Концептуальна фотографія

1. Фундація «КультАура». URL : <https://cultprostir.ua/uk/category/foto/1> (дата звернення: 25.08.2021).
2. At The Museum of Modern Art. URL : <https://www.moma.org/> (дата звернення: 25.08.2021).
3. CSM / Фундація Центр Сучасного Мистецтва. URL : <http://csmart.org.ua/> (дата звернення: 25.08.2021).
4. Ken Domon Museum of Photography. URL : <http://www.domonken-kinenkan.jp/> (дата звернення: 25.08.2021).
5. Korydor : онлайн-журнал про сучасну культуру. URL : <http://www.korydor.in.ua/ua/> (дата звернення: 25.08.2021).
6. Museo Fotografia Contemporanea (MUFOCO). URL : <http://www.mufoco.org/en/> (дата звернення: 25.08.2021).
7. Museum of Photographic Arts. URL : <http://mopa.org/> (дата звернення: 25.08.2021).
8. Museum of Photography, Seoul. URL : <http://www.photomuseum.or.kr/> (дата звернення: 25.08.2021).
9. Reykjavik Museum of Photography. URL : <http://www.visitreykjavik.is/reykjavik-museum-photography> (дата звернення: 25.08.2021).
10. The Annenberg Space for Photography. URL : <https://www.annenbergphotospace.org> (дата звернення: 25.08.2021).
11. The Finnish Museum of Photography. URL : <http://www.valokuvataiteenmuseo.fi/en> (дата звернення: 25.08.2021).
12. The International Center of Photography (ICP). URL : <https://www.icp.org/> (дата звернення: 25.08.2021).
13. The Metropolitan Museum of Art. URL : <http://www.metmuseum.org/> (дата звернення: 25.08.2021).
14. The Museum of Contemporary Photography (MoCP). URL : <http://www.mocp.org/index.php> (дата звернення: 25.08.2021).